

ΑΕΙΦΟΡΟΣ

Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

ΤΕΥΧΟΣ Νο 50

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2012

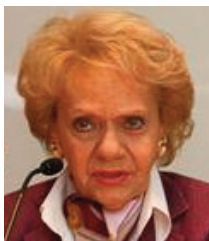

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Αδ. 14
Αριθμός Αδείας
261

Αριθμός Αδείας
01-5820

Όχι άλλη χαμένη ευκαιρία

Περιεχόμενα

2

Υπόσχονται ό,τι πουλάει σε μια κοινωνία που αισθάνεται ότι την έχουν πουλήσει

[Σελ. 3](#)

Μια χαμένη εικοσαετία που δεν αναπληρώνεται

[Σελ. 4](#)

Πως “κερδίζεται” ένα πρόγραμμα Life+

[Σελ. 6](#)

Εργα ζωής για το περιβάλλον

[Σελ. 9](#)

Ανάπτυξη με ανακύκλωση, διαχείριση αποβλήτων- ΑΠΕ

[Σελ. 10](#)

Παίρνει 10 με τόνο

[Σελ. 11](#)

Η Ελλάδα μπορεί να παράγει ανταγωνιστικά

[Σελ. 12](#)

Στο πρότυπο της ΑΟΖ Κύπρου

[Σελ. 14](#)

Η αναζήτηση λύσης για την επόμενη μέρα, είναι η μεγάλη αγωνία των πολιτών, για την οικονομία, το περιβάλλον, την

editorial

κοινωνική συνοχή, για το αύριο που μας αξίζει.

Θα ήταν τραγικό να καθεί και αυτή η ευκαιρία...

ΑΕΙΦΩΡΟΣ
Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

Τριμηνιαίο περιοδικό - Τεύχος 50

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 0 ΙΟΥΝΙΟΣ 2012

Τιμή τεύχους 0,01

Εκδοση:

Επιστημονική Εταιρία Ανάπτυξης της Περιφέρειας

Λ. Αλεξάνδρας 62 - 11473 Αθήνα

Τηλ: 210 8254308 - 210 8250947

210 8250268, Fax: 210 8250391

E-mail: epistyp@otenet.gr

www.aeiforos-anartyxi.gr

Εκδότης - Διευθυντής: Γ.Π. Νέζης

Σύμβουλος Σύνταξης: Μ. Κουρμπέλα

Νομικός Σύμβουλος: Αντιγόνη Κίτσια

antikis@otenet.gr

Συνεργασίες: Α. Χαραλάμπος, Δημ. Κλης

Τυπογραφική Παραγωγή:

Printing Solutions, Βαταζή 11

11472 Αθήνα, ΤΗΛ: 2106458221

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Υπόσχονται ό,τι πουλάει σε μια κοινωνία που αισθάνεται ότι την έχουν πουλήσει

**Οι πολίτες αγωνιούν,
οι θεσμοί
κλυδωνίζονται αλλά
οι αγορές επιμένουν
με τους επιτήδειους
να επιδίδονται,
σε κάθε σημείο,
ανάλογα με τις
επιδιώξεις τους,
σε εμπόριο φόβου
ή ελπίδας.**

Σε όλα προτείνεται βιώσιμη λύση, που θέλουν να δείξουν, ό,τι μας αφορά όλους:

- στην ευρωζώνη
- στην οικονομία
- στο περιβάλλον
- στο χρέος
- στην ανάπτυξη.
- στην κοινωνική συνοχή

Στις Βρυξέλες, στο περιθώριο των αναταράξεων, και από το ρήγμα που βαθαίνει μεταξύ βορρά-νότου, η πράσινη εβδομάδα μόλις καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «...η οικονομική και περιβαλλοντολογική κρίση είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος».

Στο Ρίο η διάσκεψη για την βιώσιμη ανάπτυξη (Rio 2012+20) μάλλον τελείωσε πριν ακόμη αρχίσει, με την κρίση να κάνει απαγορευτική ακόμη και την παρουσία των ευρωβουλευτών, αφού ο προϋπολογισμός στο Κοινοβούλιο «βρίσκει» το ταξίδι ακριβό και δεν το κρίνει απαραίτητο.

Στην Ελλάδα η επόμενη μέρα, μετά τις νέες βουλευτικές εκλογές, οφείλει να σηματοδοτήσει ευρύτερες συναινέσεις σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο.

Οι σηματοδοτές όμως στην Αθήνα ακόμη δεν λειτουργούν, αφού κάποιοι έσπασαν τις

λάμπες τους, στην τελευταία «...εξέγερση». Και το «μποτιλιάρισμα» που επικρατεί δεν αφήνει τις εξελίξεις να τρέξουν και απλώς διασταυρώνονται. Η συμβουλή Ομπάμα, να μην βγουν οι Έλληνες από το ευρώ, ακούγεται... συγκινητική.

Η κουβέντα αυτή όμως, από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού, είναι βέβαιο ο τι υπηρετεί την προεκλογική καμπάνια για την προεδρική αναμέτρηση στις ΗΠΑ, καθώς και την αντιπαράθεση Ομπάμα-Μέρκελ.

Το κρίσιμο μέγεθος όμως, που καθώς κλιμακώνεται επικίνδυνα και φοβίζει, είναι βέβαια η ύφεση στην ευρωζώνη.

Φοβίζει όμως ακόμη περισσότερο τους εκτός ευρωζώνης λόγω των αναταράξεων, των ομόκεντρων κύκλων που προκαλούνται και βέβαια των κοινωνικών εκρήξεων που εκδηλώνονται οδηγώντας έτσι σε αποσταθεροποιήσεις σε μη επιθυμητά -για κάποια κέντρα- αποφάσεις, που επιβαρύνουν γεωστρατηγικά πεδία, ενώ οι πλανητικές προτεραιότητες είναι αυτή τη στιγμή άλλες.

Citizens are in anguish over the current situation, institutions are tossed about, still the speculators insist in all markets, and according to their objectives, to a trade of fear and hope. In Brussels, along with the turbulence and the widening gap between the north and the south, the conclusion of the green week was that "... the crisis in the economy and that in the environment are the two sides of the same coin" In Greece, the day after the new general elections ought to bring about broader consensus both at political and social level. Of course it is the escalating and fearsome recession in the eurozone that is the crucial issue. Hence what is changing in Europe is the recipe for austerity measures by applying practices dictated by the "memorandum" and the willing to do so by governmental practices.

Έτσι από τα πράγματα η συνταγή της λήπτης, με μνημονιακές πρακτικές ή απολύτως και εμφανώς πρόθυμες κυβερνητικές διαχειρίσεις, στην Ευρώπη, αλλάζει.

Το μοντέλο διαχείρισης ευνοεί πολιτικά αλλά και ευνοείται, αν όχι με την απόλυτη επικράτηση, πάντως με την υπολογίσιμη παρουσία μιας κάπως «ευλύγιστης αριστεράς» σε πορτοκαλί απόχρωση, που μπορεί, αρχικά, να χωρέσει σε μια πλατεία Συνυπάρχει με ακτιβισμό που με στρογγυλεμένες γωνίες, δεν φοβίζει ούτε τον κεντροδεξιό καναπέ μπροστά στη τηλεόραση, ενώ συγκινεί επίσης και τον απογοητευμένο η όποιον δεν βλέπει -η δεν θέλει με τίποτα να δει- η τέλος πάντων έχει πεισθεί πως δεν έχει να χάσει και πολλά πράγματα.

Με υποσχέσεις για ο,τι πουλιέται σε μια κοινωνία που δεν ενδιαφέρεται με τι σκοινί θα κρεμαστεί, το έδαφος κρίνεται, όπως φαίνεται, κατάλληλο για κάποιες... βιώσιμες, μεταβατικά, πολιτικές που καταγγέλλουν, ανατρέπουν προγραμματικά, υπόσχονται συσπειρώνοντας την απόγνωση.

Πρόκειται για πολιτικές που αναλαμβάνοντας η συμμετέχοντας μεταθέτουν στην ουσία την εξόφληση όσον επωμίζονται, εκχωρώντας, στο πλαίσιο μιας δήθεν βιώσιμης ανάπτυξης (πχ με το κλειδί στο χέρι) -που αποφέρει κέρδη μόνο σε αυτούς στους οποίους παραδίδουν τον λαό τους-, με εφαρμογή διαδικασιών BOO, BOOT, η με την μετεξέλιξη άλλων (LOME I, II, III κ.λπ.) καταστάσεων πολιτικής ομηρίας η υποτέλειας.

Βεβαίως υπάρχει και αντίλογος σε μια τέτοια καταγραφή με τις τελευταίες εξελίξεις στην καρδιά της ευρωζώνης η με αξιοποίηση κάποιων άλλων που επίκεινται η διακρίνονται. Προς το παρόν όμως οι όποιες πολιτικές μέσα στην καρδιά της ευρωζώνης με πειραματόζωο την Ελλάδα δεν θα μπορούσαν να μην οδηγήσουν σε μια από τα ίδια και την νέα διάσκεψη του Ρίο για την βιώσιμη ανάπτυξη και την αειφορία. Άλλωστε και μια σύντομη αναδρομή στην τελευταία εικοσαετία από την προηγούμενη συνάντηση είναι εξαιρετικά διαδραστική η αλλά και εξαιρετικά διδακτική.

ΔΙ.Τς

Το θέμα

Rio 2012+20

Μια χαμένη εικοσαετία που δεν αναπληρώνεται

Με άλλοθι την οικονομική κρίση ηγέτες και κυβερνήσεις βάζουν σε δεύτερη μοίρα την διάσκεψη του Ρίο και τη όποια κατεύθυνση περιβαλλοντικής διακυβέρνησης στην ανάπτυξη.

Αλλωστε τα εταιρικά συμφέροντα κάθε μορφής δεν βλέπουν με καλό μάτι, σε αυτή την φάση, την όποια δέσμευση με αίρεση τα πλέον ανάδυνα έτσι για τη τιμή των όπλων.

Η περιβαλλοντική διπλωματία παγκοσμίως γνώριζε μέχρι τώρα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα

- τα "ανεπτυγμένα" κράτη που -ιστορικά- είναι οι υπεύθυνοι για τη δημιουργία του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής

- τα "αναπτυσσόμενα" κράτη, τα οποία για να αποκτήσουν μία "θέση στον ήλιο" της παγκόσμιας οικονομίας, θα πρέπει να βοηθηθούν από τα "ανεπτυγμένα" και να μην δεσμευτούν αντιστοίχως σε υποχρεωτικές μειώσεις εκπομπών ρύπων.

Οι σκληροί "παίκτες" σε αυτό το αναπτυξιακό πόκερ ήταν και είναι οι δύο μεγαλύτεροι μολυντές του κόσμου, Η.Π.Α. και Κίνα, υπεύθυνοι συνολικά για το 45% περίπου των εκπεμπόμενων ρύπων.

Φαίνεται όμως ο τι το πρόβλημα επεκτείνεται πλέον και στον ορισμό αναπτυσσόμενου και ανεπτυγμένου. Γιατί όταν και αν υπάρξει κάποιο είδος βοήθειας αυτό θα είναι -θεωρητικά πάντα- από τα ανεπτυγμένα προς τα αναπτυσσόμενα κράτη.

- Οι Η.Π.Α. επικαλούνται ως επιχειρήματα ότι ορισμένα κράτη (π.χ. Κατάρ, Σιγκαπούρη), έχοντας πλέον μεγαλύτερο κατά κεφαλή εισόδημα από τον μέσο αμερικανό πολίτη, θα

RIO+20
United Nations
Conference on
Sustainable
Development

πρέπει να επωμισθούν παρόμοιες ή και μεγαλύτερες δεσμεύσεις ακόμα και από την Ουάσινγκτον σε θέματα χρηματοδότησης.

- Η Κίνα, για την άνοδο των εκπομπών ρύπων της, προβάλλει τον ισχυρισμό των αναπτυσσόμενων κρατών, των οποίων ηγείται, και τις σταθερές αξιώσεις τους για κάποια αντισταθμιστικά, που οφείλουν τα πλούσια δυτικά κράτη στις φτωχές χώρες.

Η Διάσκεψη του ΟΗΕ για την Αειφόρο Ανάπτυξη (UNCSD) - σύνοδος κορυφής της Γης «Rio+20» του 2012 - συμπίπτει χρονικά με την συμπλήρωση δύο δεκαετιών μετά από την διεθνή διάσκεψη στο Ρίο ντε Τζανέιρο.

Πρόκειται στην ουσία για τη ολοκλήρωση μιας χαμένης εικοσαετίας.

Στη «Συνάντηση Κορυφής της Γης», του 1992 συμφώνησαν σε ένα σχέδιο δράσης (Agenda 21) και μια διακήρυξη που καθορίζει τις αρχές που στηρίζουν την αειφόρο ανάπτυξη. Δέκα χρόνια αργότερα στο Γιοχάνεσμπουργκ, αναγνωρίστηκε ότι χρειάζονται θεμελιώδεις αλλαγές στον τρόπο που οι κοινωνίες παράγουν και καταναλώνουν για την επίτευξη παγκόσμιας αειφόρου ανάπτυξης. Όλες οι κυβερνήσεις κλήθηκαν να προωθήσουν την βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και ενέκριναν ένα σχέδιο για ενίσχυση της εφαρμογής της Ατζέντας 21.

Τα ορόσημα

Τώρα με τη Γαλλία να ηγείται των ευρωπαϊκών χωρών στο αίτημα για την θέσπιση ενός Παγκόσμιου Οργανισμού Περιβάλλοντος (WEO) τα ορόσημα μιας εικοσαετούς διαδρομής είναι:

- **1972:** Η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα περιβάλλον (Στοκχόλμη) είναι το πρώτο μεγάλο διεθνές συνέδριο για τα περιβαλλοντικά θέματα που διοργανώ-

θηκε ποτέ. Θα σηματοδοτήσει μια καμπή στη διεθνή περιβαλλοντική πολιτική.

1992: Η Διάσκεψη του Ρίο συμφωνεί με το σχέδιο δράσης (Agenda 21), καθώς και μια διακήρυξη που καθορίζει τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

1997: Η Διάσκεψη Κορυφής της Γης, πραγματοποιείται των 5 στη Νέα Υόρκη.

2001: Η πρώτη ευρωπαϊκή στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης.

2002: Η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη πραγματοποιείται στο Γιοχάνεσμπουργκ (Ρίο+10).

2006: Οριοθετείται η νέα στρατηγική της ΕΕ για Αειφόρο Ανάπτυξη (ΣΑΑ).

Ιούλιος 2008: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει σχέδιο δράσης για την αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή (ΑΚΠ ή SCP) και αειφόρο βιομηχανική πολιτική (ΑΒΠ ή SIP).

2009: Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος προβλέπει Ευρωπαϊκό Θεματικό Κέντρο για την Αειφόρο Κατανάλωση και Παραγωγή (ΕΘΚ- ΑΚΠ ή ETC-SCP).

24 Ιουλίου 2009: Πραγματοποιείται επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη.

Μάιος 2010: Έκθεση του ΟΗΕ αξιολογεί την πρόοδο από το 1992 και εξετάζει δύο θέματα για την διάσκεψη του 2012.

Ιούνιος 2010: Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την διάσκεψη του ΟΗΕ το 2012 για την αειφόρο ανάπτυξη.

28 Οκτ. 2010: Απαντήσεις των 27 της ΕΕ στο ερωτηματολόγιο του Ρίο 20

26 Ιανουαρίου: 2011 Η Επιτροπή εγκρίνει την πρωτοβουλία «αποτελεσματική αξιοποιή-

ση των πόρων της Ευρώπης», και αναλαμβάνεται πρωτοβουλία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

21 Φεβρουαρίου 2011: Το πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον (UNEP) δημοσιεύει την έκθεση για την Πράσινη Οικονομία.

Μάρτιος 2011: Δεύτερη Προπαρασκευαστική Επιτροπή για τη σύνοδο κορυφής του Ρίο +20 . Ανακοινώνεται μελέτη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα οφέλη και τις προκλήσεις της μετάβασης σε πράσινη οικονομία.

10 Απρ 2011: Προθεσμία για τη συμμετοχή στην δημόσια διαβούλευση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με Ρίο +20.

Ιούνιος 2011: η Επιτροπή δίνει στη δημοσιότητα ανακοίνωση για να συντονίσει τη θέση της ΕΕ σχετικά με την σύνοδο κορυφής Ρίο 20.

Ιούνιος 2011: η Επιτροπή εγκρίνει τον χάρτη πορείας για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων της Ευρώπης.

Ιούνιος 2012: Ρίο + 20 Σύνοδος Κορυφής της Γης.

2012: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αναθεωρήσει το σχέδιο δράσης για την αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή (ΑΚΠ ή SCP) και την αειφόρο βιομηχανική πολιτική (ΑΒΠ ή SIP).

(Πηγή: Πρακτορεία ειδήσεων, Ευρωπαϊκή τεκμηρίωση)

Leaders and governments use the economic crisis as the excuse to bring the Rio meeting decisions and any direction for environmental growth governance to a secondary place.

The hard "players" in this 'poker' for growth have been and still are the two major pollutants in the world, namely the USA and China, responsible for 45% of the pollutants that are emitted globally.

The UN Conference for Sustainable Development (UNCSD) - Earth Summit "Rio+20" that took place in 2012 – coincides with the completion of two decades from the international meeting that took place in Rio De Janeiro.

In essence it is the completion of a lost twenty years period

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Πως “κερδίζεται” ένα πρόγραμμα Life+

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης είκοσι ετών επιτυχημένης Πορείας, του χρηματοδοτικού προγράμματος Life+ πραγματοποιήθηκε, όπως και σε άλλα κράτη μέλη, ειδική εκδήλωση, η οποία στην Αθήνα, έγινε στα γραφεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Την οργάνωση της εκδήλωσης που είχε αναλάβει η εταιρία Epsilon International SA

Ο Εκπρόσωπος ΥΠΕΚΑ κ. Χαράλαμπος Κασιμάρας χαιρέτισε την συνολική προσπάθεια, συνεχάρη τη Οργανωτική Επιτροπή και ειδικότερα τον καθηγητή του ΕΜΠ κ. Μάρκο Μπουαζούντα που είχε και τον συνολικό συντονισμό.

Ευχαρίστησε επίσης ιδιαίτερα το Γραφείο LIFE/ΥΠΕΚΑ για την συνεχή ενημέρωση που προσφέρει στην ελληνική επιστημονική κοινότητα.

Κάνοντας μια αναδρομή στο Life+ των τελευταίων 20 ετών και την συνεισφορά του στο «ελληνικό περιβάλλον», επισήμανε τη

Ο κος Λεωνίδας Αντωνάκοπουλος, Επικεφαλής στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα και ο κος Χαράλαμπος Κασιμάρας, Εκπρόσωπος ΥΠΕΚΑ

With the completion of a 20 years successful development of the program Life+ a special event was organised, as in other countries, in the offices of the European Parliament in Athens.

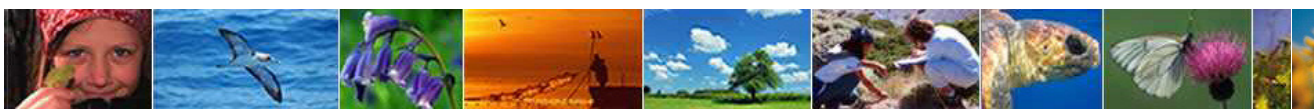
The event was organised by Epsilon International SA

The representative of the Ministry of Environment Energy & Climate Change Mr. Haralampos Katsimpas welcomed the whole effort, congratulated the Organising Committee and in particular the professor of NTUA Mr. Markos Mponazountas who was responsible for the general coordination.

The event was honoured by the attendance of Dr. Julia Tzortzi and the town planner Mr. G. Protoppas, other representative of the Ministry of Environment Energy & Climate Change / national representatives of Life and the Green Fund.

Mr. Leonidas Antonakopoulos, director of the office of the European Parliament in Athens mentions in his address to the meeting.

"LIFE + took its current shape in 2007, based on the EC - Council agreement, in the frame of the 2007-2013 fiscal prospective and in particular for the support of the 6th Action Program "Environment 2010: our future, our choice", which is the strategic framework for this policy until 2012. The relevant financing is almost 2 billion euro.

Ο Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ. κος Σπύρος Ντάφης και ο κος Μάρκος Μποναζούνας, Τεχνικός Σύμβουλος στην EPSILON INTERNATIONAL S.A.

σημαντική συμβολή του, χωρίς να παραλείπει να αναφερθεί και στις δυσκολίες που συναντούν πολλά ελληνικά έργα είτε, λόγω της γραφειοκρατίας είτε, λόγω της δυσκολίας που αντιμετωπίζουν οι δημόσιοι φορείς στην συγχρηματοδότηση.

Παρ' όλες όμως τις αντιξοότητες, τόνισε, τα περισσότερα έργα ολοκληρώθηκαν επιτυχώς, άφησαν θετικό αποτύπωμα στην χώρα, και εκτιμάται ότι τα προσεχή χρόνια θα πλησιάσουμε σε αριθμό έργων αναλογικά την Ισπανία και άλλες χώρες, με καλή υποδομή, στην εύκολη αποδοχή των ευρωπαϊκών συνεργασιών και χρηματοδοτήσεων.

Ο εκπρόσωπος του ΥΠΕΚΑ αναφέρθηκε ιδιαίτερα στα θέματα που ενδιαφέρουν άμεσα την Ελλάδα όπως π.χ. η Κοινωνική Οδηγία INSRIRE κ.ά., καθώς και η ανάγκη ύπαρξης εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την καθοδήγηση των έργων στον τομέα αυτό.

Ο κ. Κατσίμπας τόνισε ότι πρέπει να δραστηριοποιηθεί ακόμα περισσότερο το υπουργείο, παρέχοντας τις δυνατότητες στο Γραφείο LIFE/ΥΠΕΚΑ, ώστε αυτό, όπως είπε, με την σειρά του να υποστηρίζει ελληνικές προτάσεις, τόσο κατά την φάση της σύνταξης όσο και της υλοποίησης σε συνεργασία με τον Φορέα (Astrale) που επιτυχώς παρακολουθεί τα έργα σήμερα.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους η αρχιτέκτων Δρ Τζούλια Τζώρτζη και ο πολυεθνικός κ. Γ. Πρωτόπαπας, επίσης εκπρόσωποι του ΥΠΕΚΑ/εθνικοί εκπρόσωποι του Life και του Πράσινου Ταμείου.

Από την πλευρά του ο κ. Λεωνίδας Αντω-

νακόπουλος, διευθυντής του γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα στο χαιρετισμό που απύθνη, τόνισε μεταξύ άλλων, ο τι:

Ο μηχανισμός χρηματοδότησης LIFE, του οποίου γιορτάζουμε εφέτος τα 20 χρόνια, αποτέλεσε το πρώτο και βασικό εργαλείο για τη συγχρηματοδότηση των σχεδίων στο πλαίσιο της υλοποίησης της ευρωπαϊκής πολιτικής για περιβάλλον

Το LIFE + διαμορφώθηκε στη σημερινή του μορφή το 2007, με βάση τη συμφωνία ΕΚ-Συμβουλίου, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013 και για τη

στήριξη ειδικότερα του βου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον "Περιβάλλον 2010: το μέλλον μας, η επιλογή μας", που είναι το στρατηγικό πλαίσιο για την πολιτική αυτή μέχρι το 2012. Η χρηματοδότηση πλησιάζει τα 2 δις ευρώ.

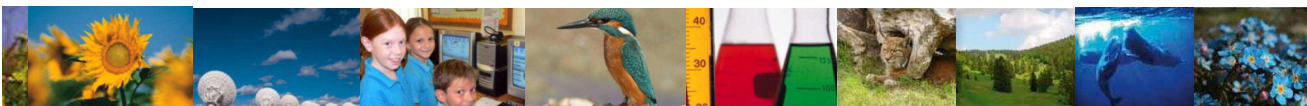
Στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, περιλαμβάνει έργα που αναπτύσσονται σε τρεις συστατικές, και στοχεύουν κατά πρώτο λόγο στο πλαίσιο της φύσης και βιοποικιλότητας, στην ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας, ενεργώντας για την προστασία διατήρηση, αποκατάσταση, παρακολούθηση και διευκόλυνση της λειτουργίας των φυσικών συστημάτων, των φυσικών ενδιαιτημάτων, της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Ο δεύτερος κύριος στόχος- που αφορά την πολιτική και διακυβέρνηση του περιβάλλοντος, εστιάζεται σε τομείς όπως την αλλαγή του κλίματος, την ποιότητα του νερού, του αέρα, του εδάφους αλλά και της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων του αστικού περιβάλλοντος, ή ακόμη της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και των αποβλήτων.

Τέλος δίνεται έμφαση -μέσω της πτυχής πληροφόρησης και επικοινωνίας- στη διάδοση πληροφοριών και ευαισθητοποίηση έναντι των περιβαλλοντικών θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών και παροχή στήριξης για συνοδευτικά μέτρα, όπως η ενημέρωση και οι επικοινωνιακές εκστρατείες και δράσεις, οι διαλέξεις και η επιμόρφωση, συμπερι-

Ο κος Laurent Sourbès από το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου

λαμβάνομενης της επιμόρφωσης για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2006, στη δεύτερη ανάγνωση της σύστασης για το LIFE +, αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην πρόδηλη μεγάλη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία του μηχανισμού, και θέλοντας να διατηρήσει τη θέση της Επιτροπής στην καρδιά της ευρωπαϊκής πολιτικής για το Περιβάλλον, είχε εναντιωθεί στην "επανεθνικοποίηση" -όπως είχε χαρακτηριστεί από τους ευρωβουλευτές- του LIFE +, που είχε προτείνει το Συμβούλιο, για τη μεταβίβαση του 80% της διαχείρισης στα κράτη-μέλη. Ωστόσο η Επιτροπή, λόγω ελλείψεως προσωπικού, δεν ήταν σε θέση να αναλάβει μεγαλύτερο ποσοστό διαχείρισης από το τελικό 22%.

Κομβικής σημασίας ήταν επίσης για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η ενίσχυση της χρηματοδότησης -ειδικά του NATURA καθώς και η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών μέσω της ενεργοποίησης των ΜΚΟ και των Επιτροπών Οικοτόπων, στο πλαίσιο της κατάρτισης των πολυτετών και επίσιων εθνικών προγραμμάτων. Η επιτυχία του LIFE+ έγκειται στο ότι αγκαλιάζει τόσα ζητήματα που ενδιαφέρουν άμεσα τον ευρωπαίο πολίτη, άλλωστε και η πληθώρα των ζητημάτων που καλύπτονται από τους ομιλητές στην ημερίδα το αποδεικνύει.

Ένας δεύτερος λόγος είναι η απλουστευμένη διοικητική διαδικασία -όλα τα πολυετή προγράμματα συγκεντρωμένα σε ένα- αλλά και απλή διαδικασία για το χρήστη με την καθιέρωση του management plan.

Όμως το τρίτο χαρακτηριστικό που εξηγεί το εύρος που έχει αποκτήσει πλέον ο μηχανισμός LIFE + και την πολλή μεγάλη σημασία του είναι ότι οι ευρωπαίοι πολίτες συμμετέχουν στην πρώτη γραμμή, είτε πρόκειται για τους συντονιστές και τα μέλη των ομάδων δράσεων, είτε για τους αιρετούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό επίπεδο, είτε ακόμη για τους επιχειρηματικούς φορείς και την τοπική κοινωνία.

Με τη βοήθεια του μηχανισμού LIFE+ πρέπει να παραμεινουμε εστιασμένοι στη σημασία που έχει το περιβάλλον στο ευρωπαϊκό εγχείρημα σε μια εποχή που οι ευρωπαίοι πολίτες έχουν ανάγκη από σημεία αναφοράς σχετικά με τα επιτεύγματα της ΕΕ.

Χαιρετισμό εκ μέρους των οργανωτών απεύθυνε στους συμμετέχοντες ο καθηγητής του ΕΜΠ κ. Μάρκος Μποναζούνας, υπεύθυνος έργου (LIFE10/ENV/GR/617Arc-FUEL), με ιδιαίτερη πολυετή εμπειρία και ενασχόληση, στην επιστημονική έρευνα των συγκεκριμένων θεμάτων.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν περισσότεροι από εξήντα εκπρόσωποι φορέων της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, της ακαδημαϊκής κοινότητας, του δημόσιου τομέα, των ΟΤΑ, γραφείων μελετών ΜΚΟ κλπ και μεταξύ αυτών στελέχη της Motor-Oil, της ECO, NCSR «Demokritos», από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το ΕΜΠ, την ΕΥΔΑΠ, Εταιρία Πρεσπών, Ειδική Γραμματεία Δασών, Ινστιτούτο Μπενάκη, Μουσείο Γουλανδρή, την "Υpsilon" Επιστημονική

Εταιρία Ανάπτυξης της Περιφέρειας κ.α.

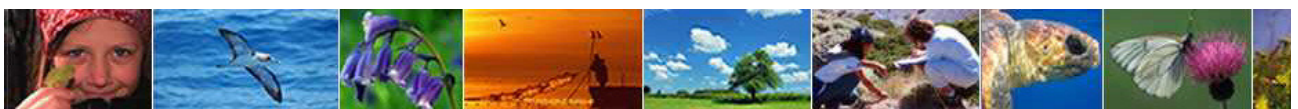
-«Στα 20 χρόνια του Life+ στην Ελλάδα, παρελθόν, παρόν και μέλλον» αναφέρθηκε ο κ. Σπύρος Ντάφης ομότιμος καθηγητής του ΑΠΘ.

-Τον «ρόλο της εξωτερικής ομάδας παρακολούθησης Life» ανέλυσε η Δρ **Γεωργία Βαλαώρα**.

-Ιδιαίτερη αίσθηση προκάλεσαν στους συμμετέχοντες, η εμπειριστατωμένη εισήγηση του καθηγητή κ. **Μ. Μποναζούνας**, συμβούλου της Epsilon International SA και του **Άλκη Αστιακούπουλου** με θέμα «Πως «κερδίζεται» ένα Life+» (45 βασικά βήματα). Ανάλογο ήταν και το ενδιαφέρον για «Environment& INSPIRE+WORKSHOP» που παρουσίασε ο Dr Giakomo Martirano (Epsilon Italia srl).

Επίσης η ομιλία του καθηγητή κ. Νίκου Νικολαΐδη, του Πολυτεχνείου Κρήτης. Άλλες ενδιαφέρουσες εισηγήσεις και παρουσιάσεις προγραμμάτων έκαναν:

- ο κ.Δρ **Νικ. Φωκιαλάκης**, Πανεπιστήμιο Αθηνών
- ο κ. **Γεώργιος Κοντόπουλος** ΗΛΕΚΤΩΡ ΑΕ
- η κ. **Μυρσίνη Μαλακού** Εταιρία Προστασίας Πρεσπών
- ο καθηγητής κ. **Σέρκος Α. Χαρουντιάν** Γεωπονικό Πανεπιστήμιο
- η κ. **Αλίκη Παναγοπούλου** μέλος του ΑΡΧΕΛΩΝ
- ο Δρ **Τάσος Δημαλέξης** του ΝCC
- ο καθηγητής κ. **Κώστας Θάνος** Πανεπιστήμιο Αθηνών (τμήμα Βιολογίας)
- ο γεωλόγος κ. **Ηλίας Δημητρίου**

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

Έργα ζωής για το περιβάλλον

Προγράμματα, που είναι σε εξέλιξη αλλά και αναπτυξιακές διαδικασίες, στο πλαίσιο της πολιτικής του ΥΠΕΚΑ και τις προτεραιότητες που έχουν καθοριστεί.

Ηδη είναι σε εξέλιξη το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Αστική Αναζωογόνηση 2012-15» με άξονες προτεραιότητας:

- Αναβάθμιση Αστικών Υποδομών
- Προστασία και ανάδειξη Φυσικού Περιβάλλοντος
- Ενίσχυση ελκυστικότητας των πόλεων.

Η δραστηριότητα μας, τονίζει πρόεδρος του Πράσινου Ταμείου, αν. καθηγητής του ΕΜΠ κ. **Κωνσταντίνος Σερράος**, αφορά κυρίως την υλοποίηση και χρηματοδότηση δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη του χώρου.

Το Πράσινο Ταμείο είναι ΝΠΔΔ που ιδρύθηκε με το ν.3889/2010 και το οποίο τελεί υπό την αιγίδα του ΥΠΕΚΑ. Αποτελεί συνέχεια του «Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων»

Σκοπός του Π. Τ. είναι η διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών, που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και

αξιοποίησης των πράσινων πόρων που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 7 του ν. 3889/2010.

Το Πράσινο Ταμείο στεγάζεται στη Αθήνα Λυκούργου 17, δίπλα στην πλατεία Ομονοίας, Τηλ.: 210 5241903 210 5241919, Fax: 210 5241833 e-mail info@prasinotameio.gr

Η δραστηριότητα του, όπως εξηγεί ο κ. Σερράος, αποσκοπεί στα εξής:

- Συστηματοποίηση και αποτελεσματική παρακολούθηση είσπραξης πόρων.
- Στοχευμένη αξιοποίηση και διάθεση των πόρων για τον σκοπό για τον οποίο εισπράχθηκαν
- Σχεδιασμός και υλοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων για δράσεις υπέρ του περιβάλλοντος.
- Κανόνες διαχείρισης με κριτήρια αξιολόγησης, διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου εφαρμογής.
- Αξιολόγηση με όρους πλήρους διαφάνειας και αξιοκρατίας.
- Τήρηση κανόνων πλήρους δημοσιότητας.
- Παρακολούθηση και έλεγχος εφαρμογής κατά τη υλοποίηση των προγραμμάτων.
- Αξιοποίηση συγχρόνων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, που βρίσκονται σε εξέλιξη, είναι:

Ο κ. Κ. Σερράος Πρόεδρος του Πράσινου Ταμείου

1. Αστική Αναζωογόνηση 2012-15 με προϋπολογισμό 200 εκ. €. Προβλέπει χρηματοδότηση παρεμβάσεων. Με στόχο την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των πόλεων, με ταυτόχρονη επίτευξη οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Το ενδεικτικό πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει:

Μητροπολιτικά κέντρα

Αστικά κέντρα:

- πρωτεύοντες εθνικοί πόλοι: Πάτρα, δίπολο Λάρισα-Βόλος, Ιωάννινα, δίπολο Ηράκλειο-Χανιά, δίπολο Κομοτηνή-Αλεξανδρούπολη.
  - δευτερεύοντες εθνικοί πόλοι: Κέρκυρα, Κοζάνη, Λαμία, Καβάλα, δίπολο Τρίπολη-Καλαμάτα, Ρόδος, Ερμούπολη Μυτιλήνη και Χίος.
2. Απόκτηση και διαμόρφωση ελευθέρων χώρων στις πόλεις 2012-14 με προϋπολογισμό 100εκ.€
  3. Ολοκλήρωση πολεοδομικού σχεδιασμού με προϋπολογισμό 6 εκ. €
  4. Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος με προϋπολογισμό 5 εκ. €
  5. Προστασία και αναβάθμιση δασών με προϋπολογισμό 40 εκ. €
  6. Στήριξη φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών με προϋπολογισμό 4 εκ. €
  7. Περιβαλλοντική έρευνα, καινοτομία με προϋπολογισμό 5 εκ. €
  8. Μεταβατικά προγράμματα με προϋπολογισμό 35 εκ. €

The Green Fund is in the process of intensive activities by executing programs that are in progress as well as development activities.

The financing program "Urban Rejuvenation 2012-15" is already in motion, with priority axes the following:

-Upgrade of the Urban Infrastructures

-Protection and support of the Natural Environment

-Strengthening the attractive aspects of the cities.

As the president of the Green Fund Assistant Professor of the NTUA Mr. Konstantinos Serraios, said our program concerns mainly the implementation and financing of actions for the protection of the environment and the development of space.

ΣΕΒ

Ανάπτυξη με ανακύκλωση, διαχείριση αποβλήτων-ΑΠΕ

Στο σημερινό περιβάλλον κρίσης ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα είναι καθοριστικός στην αναγκαία και επείγουσα προσπάθεια παραγωγικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας.

Ο ΣΕΒ έχει ανοίξει τον διάλογο με την αγορά, με εμπειρογνώμονες, με την ακαδημαϊκή κοινότητα και με άλλους παραγωγικούς φορείς, με στόχο την οικοδόμηση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου με ελληνική ταυτότητα, ώστε να παραμείνουν οι ελληνικές επιχειρήσεις βιώσιμες και διεθνώς ανταγωνιστικές αλλά και να συνεισφέρουν δυναμικά στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΣΕΒ έχει αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στη διαμόρφωση νέων προτάσεων, πολιτικών και στρατηγικών σε σημαντικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Στις πρωτοβουλίες αυτές ανήκει και το «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Επιχειρήσεων στον Τομέα του Περιβάλλοντος», το οποίο έχει ως σκοπό την αξιολόγηση των προϋποθέσεων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τομέα, τον προσδιορισμό των επιχειρηματικών τάσεων και προοπτικών, καθώς και τον σχεδιασμό εναλλακτικών προτάσεων ανάπτυξης.

Ο ευρύτερος τομέας του περιβάλλοντος, τονίζεται, είναι στρατηγικής σημασίας για την ελληνική οικονομία, γιατί αποτελεί πεδίο στο οποίο η δυναμική των συνεχών αλλαγών, εξελίξεων και απαιτήσεων στα περιβαλλοντικά θέματα δημιουργεί ευκαιρίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και νέες θέσεις εργασίας.

Σημειώνεται ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών του τομέα εκπατάται σε περίπου €4,4 δισ. που δημιούργησαν περίπου 1960 επιχειρήσεις, ενώ, κατά τη δεκαετία 2000-2010, γνώρισε σημαντική ανάπτυξη, εμφανίζοντας μέσο επίσημο ρυθμό ανάπτυξης +4%, καλύτερο κατά +1,6% από τον αντίστοιχο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με το σχέδιο, οι ΑΠΕ, η Διαχείριση Αποβλήτων και η Ανακύκλωση αποτελούν τους πλέον δυναμικούς υποτομείς του τομέα του περιβάλλοντος, βάσει αποδοτικότητας και επίσημων ρυθμών ανάπτυξης.

Παρά τις επιδεινωμένες χρηματοοικονομικές επιδόσεις των περιβαλλοντικών επιχειρήσεων, συνολικά ο τομέας σήμερα εμφανίζει μεγαλύτερες αντιστάσεις στην επιδεινωμένη κρίση, σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομίας, με προοπτικές σημαντικών επενδύσεων σε έργα ΑΠΕ, δίκτυα και δισυνδέσεις, ανάπτυξη υποδομών διαχείρισης στερεών των αποβλήτων κ.τ.λ. μέχρι το 2020.

Με βάση το στρατηγικό σχέδιο, οι ΑΠΕ μπορούν να αποτελέσουν έναν από τους επιχειρηματικούς πυλώνες που θα οδηγήσουν την ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας μέσα από τη μεγαλύτερη διείσδυση στο εθνικό ενεργειακό ισοζύγιο. Αντίστοιχα, η Διαχείριση Αποβλήτων και η Ανακύκλωση πρέπει να εστιάσει στη διατήρηση του μεγέθους και της θέσης στην εγχώρια αγορά, με ενίσχυση των συμβιωτικών πρακτικών άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, τη διαφοροποίηση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, την ενσωμάτωση υψηλής προστιθέμενης αξίας και την προώθηση της επιχειρηματικότητας σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Μακροπρόθεσμα, το στρατηγικό σχέδιο συγκλίνει και στοχεύει στην ανάπτυξη της εξωστρέφειας με τη διεκδίκηση ισχυρότερης παρουσίας στο εξωτερικό, την προώθηση και ενίσχυση μηχανισμών διευκόλυνσης της εξαγωγικής δραστηριότητας και την ενίσχυση των επενδύσεων σε αναδυόμενες αγορές.

Το Στρατηγικό Σχέδιο, συν-διαμορφώθηκε με την ενεργητική συμμετοχή 15 από τις σημαντικότερες επιχειρήσεις του κλάδου σε εργαστήρια (workshops) και την εκπόνηση έρευνας πεδίου σε πάνω από 250 επιχειρήσεις. Το Σχέδιο του ΣΕΒ εκπονήθηκε με την υποστήριξη των εταιρειών ICAP και LDK και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΙΧΡΑΤ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Σύνοψη του τελικού Στρατηγικού Σχεδίου διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση:

<http://www.sevstegi.org.gr/>

The Hellenic Federation of Enterprises have undertaken a number of initiatives leading to new proposals, policies and strategies in important sectors of the economy of Greece. It should be underlined, however, that the broader sector of the environment is of strategic importance for the economy of Greece, the Renewable Sources of Energy, waste management and recycling are the most dynamic sub-sectors of the sector of the environment, a conclusion based on the efficacy and annual growth rates.

ΔΕΓΠΑ

Παίρνει 10 με τόνο

Τουλάχιστον 300 χιλιάδες σημεία (νοικοκυριά, σχολεία, πολυκατοικίες, καταστήματα, επιχειρήσεις, αγροτικές εκμεταλλεύσεις κ.ά.) στην Αττική, την Θεσσαλονίκη, τον Βόλο, την Λάρισα και εκατοντάδες χιλιάδες καταναλωτές και εργαζόμενοι απολαμβάνουν, άμεσα, σε καθημερινή βάση, την οικονομία, την αποδοτικότητα, την ευκολία και την φιλικότητα στο περιβάλλον, που προσφέρει η χρήση του φυσικού αερίου.

Ταυτόχρονα η χρήση αερίου υποστηρίζει πλέον τις μετακινήσεις μας με τα μέσα μαζικής μεταφοράς, την ανάγκες καθαριότητας στις πόλεις και άλλες κοινωνικές και κοινωφελείς δραστηριότητες, αφού ήδη:

- 600 λεωφορεία στην περιοχή της Πρωτεύουσας, κινούνται με φυσικό αέριο, συμβάλ-

οντας έτσι στη αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της πόλης.

- 102 απορριμματοφόρα στην Αττική, κινούνται με το φιλικό στο περιβάλλον καύσιμο και
- το 50% της ηλεκτρικής ενέργειας, που παράχθη, κατά το 2010, στην Ελλάδα έγινε με καύση φυσικού αερίου, δηλαδή με χαμηλό κόστος και υψηλή απόδοση.

Οι πιο διαδεδομένες χρήσεις του είναι:

Στο σπίτι: Θέρμανση, ζεστό νερό, μαγείρεμα, κλιματισμός – σε μονοκατοικίες και διαμερίσματα

Επιχειρήσεις: Πηγή ενέργειας για εστιατόρια, φούρνους, εργαστήρια, βιοτεχνίες

Βιομηχανία: Καύσιμο που ενισχύει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα, αλλά και πρώτη ύλη για μία σειρά από προϊόντα

Στην ηλεκτροδότηση: Για καθαρή και αποδοτική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Στην αυτοκίνηση: Για κίνηση οχημάτων δημοσίας και ιδιωτικής χρήσης

Στη γεωργία: Σε θερμοκήπια ως πηγή θέρμανσης

Εναλλακτική, καθαρότερη από τα άλλα συμβατικά καύσιμα, υποστηρικτική πηγή ενέργειας για τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας

Τα βασικά οφέλη του φυσικού αερίου είναι: Οικονομία – χαμηλότερα τιμολόγια, δεν απαιτείται προαγωγή, η πληρωμή γίνεται όπως και για το ηλεκτρικό ρεύμα, αφού το καταναλώσουμε και μόνο όσο καταναλωθεί

Εξαιρετικά ανταγωνιστική ενεργειακή απόδοση
Δημιουργία νέων θέσεων αλλά και ειδικοτήτων εργασίας με τη διεύρυνση της χρήσης του

Ευέλικτη αντιμετώπιση των συνεχώς μεταβαλλόμενων τιμών των πηγών ενέργειας

Αντιμετώπιση του προβλήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Βασικοί δείκτες που αποτελούν εγγύηση για την κατανάλωση, την οικονομία και το περιβάλλον είναι:

20% - Το ποσοστό των παγκόσμιων αποθεμάτων φυσικού αερίου που βρίσκονται στην περιοχή της Κασπίας Θάλασσας. Χάρη στη θέση της η Ελλάδα μπορεί να γίνει σημαντικός κόμβος μεταφοράς φυσικού αερίου από την ευρύτερη περιοχή προς την Ευρώπη.

38% - Το ποσοστό μικρότερης επιβάρυνσης του περιβάλλοντος από τη χρήση του φυσικού αερίου, σε σχέση με τη χρήση **άνθρακα**.

28% - Το ποσοστό μικρότερης επιβάρυνσης του περιβάλλοντος από τη χρήση του φυσικού αερίου, σε σχέση με τη χρήση **μαζούτ**.

24% - Το ποσοστό μικρότερης επιβάρυνσης του περιβάλλοντος από τη χρήση του φυσικού αερίου, σε σχέση με την χρήση **ντίζελ**.

1200 - Το μήκος σε χιλιόμετρα του δικτύου φυσικού αερίου υψηλής πίεσης που ήδη έχει ολοκληρωθεί.

500 - Το μήκος σε χιλιόμετρα αγωγών φυσικού αερίου μέσης πίεσης.

Η εποχή έχει απαιτήσεις για ενέργεια άφθονη, που να μπορεί να καλύπτει τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες μας, καθαρή ώστε να προστατεύουμε το περιβάλλον αλλά και την υγεία μας και βέβαια αποδοτική και οικονομική ώστε να περιορίσουμε τα έξοδά μας.

Δικαιώνεται έτσι απολύτως η θέση των ενεργειακών αναλυτών και που επισημαίνουν ότι το φυσικό αέριο παίρνει 10 με τόνο, αφού είναι η πηγή ενέργειας

που αναντά σήμερα σε όλες αυτές τις προκλήσεις και με την συνδυασμό οικονομία και λειτουργικότητα, υποστηρίζει αποφασιστικά και τη επόμενη μέρα στην οικονομία της χώρας, σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον και σε μια κοινωνία με προοπτική.

At least 300 thousand points (households, schools, condominiums, shops, businesses, agricultural operations etc.) in Attiki, Thessaloniki, Volos Larisa, and hundreds of thousand of consumers and working people enjoy directly and on a daily basis economy, efficiency and friendliness to the environment offered by the use of natural gas.

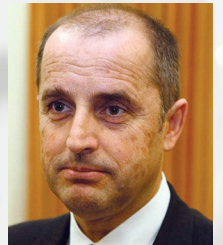
-600 buses in the area of the Capital are powered by natural gas

-102 refuse collection vehicles in Attiki are also powered by this environmentally friendly fuel.

-and also 50% of the electrical power generated in 2010.

Thus the view of the energy analysts according to which natural gas is rated as A+ since it is the source of energy that answers today to all the challenges and combined to the economy and functionality associated to it provides decisive support to the future of the economy of the country in a competitive environment and a society with prospects ahead is absolutely justified.

φυσικό αέριο

Ο κ. Χ. Σαχίνης Πρόεδρος Δ.Σ. & Διευθύνων Σύμβουλος ΔΕΓΠΑ

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Η Ελλάδα μπορεί να παράγει ανταγωνιστικά

Ζητούμενο είναι η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των εμπορικών εταιρών στο εξωτερικό.

Η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών στη διάρκεια του 2012 θα κυμανθεί από 4% ως και 6%, σύμφωνα με τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Εξαγωγέων (ΠΣΕ), «με την προϋπόθεση ανάκτησης της εμπιστοσύνης των εμπορικών εταιρών για την προοπτική και τον προσανατολισμό της οικονομίας», όπως ανέφερε στην επίσημη γενική συνέλευση του συνδέσμου, η πρόεδρος του κυρία **Χριστίνα Σακελλαρίδη**. Η κυρία Σακελλαρίδη, χαρακτήρισε την εξωστρέφεια της οικονομίας, την εξωστρέφεια της Ελλάδας, ως το «εθνικό ζητούμενο που υπερβαίνει τη συγκυρία των ημερών και επιτάσσει ευρεία κοινωνική και πολιτική συναίνεση υπέρ του εξαγωγικού προσανατολισμού και της διεθνοποίησης της οικονομίας, στον πυρήνα αναπτυξιακών πολιτικών τόνωσης της ρευστότητας στην αγορά και ενίσχυσης της απασχόλησης». Στην ομιλία της η πρόεδρος του ΠΣΕ τόνισε ότι «βιώνουμε μία περίοδο αναντιστοιχίας κατά την οποία ενώ οι εξαγωγείς και ο σύνδεσμος έχουμε πετύχει πολλά, δεν μπο-

Η κ. Χριστίνα Σακελλαρίδη

ρούμε να πανηγυρίζουμε ούτε για το Ρεκόρ Εξωστρέφειας των 23 δις ευρώ του 2011, ούτε για τη διασφάλιση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας, λόγω της βαθιάς οικονομικής ύφεσης, της πολιτικής κρίσης και της αστάθειας».

Και συμπλήρωσε ότι «χάρη στο πείσμα των Εξαγωγέων και τις προσπάθειες του ΠΣΕ, σήμερα όλοι οι πολίτες της χώρας αναγνωρίζουν τη σημασία των εξαγωγών, που αποτελούν -όπως επιβεβαιώνει και ο ΟΟΣΑ- το μοναδικό στήριγμα της οικονομίας».

Τα στοιχεία δείχνουν ότι το ρεκόρ του 2011 είναι δυνατό να διευρυνθεί και φέτος, αλλά αυτή η διεύρυνση θα είναι εξαιρετικά επίπονη, καθώς χιλιάδες εξαγωγικές επιχειρήσεις και οι προμηθευτές τους λειτουργούν στα «κόκκινα» από πλευράς ρευστότητας και η βιωσιμότητά τους καθίσταται εξαιρετικά επισφαλής, ενώ μαζί τους κινδυνεύουν εκα-

τοντάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας, που η απώλειά τους θα σημάνει κοινωνική έκρηξη και ακόμη βαθύτερη ύφεση».

Σύμφωνα με την Πρόεδρο του ΠΣΕ «ο Σύνδεσμος εδώ και ένα χρόνο καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια να μεταφέρει εκτός των συνόρων το μήνυμα ότι η Ελλάδα Μπορεί, μπορεί και παράγει, ανταγωνιστικά», αναφερόμενη στις παρεμβάσεις της κεντρικής εξαγωγικής οργάνωσης της χώρας, σε διεθνή και εγχώρια ΜΜΕ.

Κοινός τόπος μεταξύ των εκπροσώπων των εξαγωγικών επιχειρήσεων στη γενική συνέλευση του ΠΣΕ, ήταν η υλοποίηση μίας συνεπούς και συνεκτικής Εθνικής Στρατηγικής Εξωστρέφειας, με επίκεντρο την τόνωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων και της αγοράς, την άρση των αντικινήτρων στις εξαγωγικές διαδικασίες και την υποστήριξη απόκτησης διεθνούς προσανατολισμού για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Για μία ακόμη φορά κατέστη σαφής η επιτακτική ανάγκη άμεσων επιστροφών του ΦΠΑ και υιοθέτησης φορολογικών κινήτρων για τις εξαγωγές, σε συνδυασμό με εξασφάλιση νέων γραμμών χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις, από το τραπεζικό σύστημα.

Ως εκ τούτου, μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων για την επέκταση του ορίου χρηματοδότησης των επιχειρήσεων από το Πρόγραμμα «Εξωστρέφεια ΟΑΕΠ», από τις 200.000 ευρώ στις 500.000 ευρώ, καθώς και η επικείμενη προκήρυξη του Προγράμματος «Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα II».

Στην αγορά της Ρωσίας

Η αγορά νωπών φρούτων της Ρωσίας είναι μία από τις δυναμικότερα αναπτυσσόμενες αγορές του είδους στην Ευρώπη και ως εκ τούτου ιδιαίτερα σημαντική για πολλές χώρες παραγωγούς, μεταξύ αυτών και της Ελλάδας.

Όπως αναφέρει έκθεση του Γραφείου Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Μόσχα, η εγχώρια αγορά διευρύνεται σταθερά κάθε χρόνο κατά 10-15%, ωστόσο ουδέποτε υπήρξε ούτε και προβλέπεται στο εγγύς μέ-

"The increase of the Greek exports in 2012 will be from 4% up to 6% according to the Association of Greek Exporters, "provided that the trust of our trading partners related to the prospects and orientation of the economy of Greece is restored" said Mme. Christina Sakellari, the Chairlady of the Association.

The consensus among the representatives of the export companies in the general assembly of the Association of Greek Exporters regarded the materialisation of a consistent and cohesive National Strategy for Extroversion, focusing on the support of the cash flow of the businesses and the market, the lifting of the counter-incentives regarding export activities and the support for the building up an international orientation for the SME's.

The fresh fruit market in Russia is one of the most dynamically developing markets in Europe, hence of particular importance for many producer countries, Greece among them.

λον να καταστεί αυτάρκης.

Συγκεκριμένα η Ρωσία προμηθεύεται σήμερα περί τα 2/3 των φρούτων που καταναλώνει από το εξωτερικό. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας, οι εισαγωγές φρούτων και ξηρών καρπών αυξήθηκε το 2011 κατά 42,8%. Όσον αφορά πιο συγκεκριμένα για την Ελλάδα, τα φρούτα αντιπροσωπεύουν παραδοσιακά τα τελευταία χρόνια τη δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία, του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρωσία. Το μεριδίό τους στο σύνολο των εξαγωγών της χώρας προς τη Ρωσία αυξάνεται σταθερά (2008: 11,4%, 2009: 14%, 2010: 16,2%) Ιδιαίτερα στα νωπά ροδάκινα και νεκταρίνια η ρωσική αγορά αποτελεί τον πρώτο προορισμό.

Ο κ. Γ. Πολυχρονάκης, ειδικός Σύμβουλος του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής Διακίνησης Φρούτων Λαχανικών και Χυμών Incofruit – Hellas, επισημαίνει σε πρόσφατες δηλώσεις του τα εξής:

«Μετά την απόληψη της υποχρέωσης να συνοδεύονται τα ελληνικά φρούτα από πιστοποιητικό ασφαλείας, όσον αφορά τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων, ανοίγεται μια θετική προοπτική για αύξηση του μεριδίου των ελληνικών φρούτων και λαχανικών προς τη ρωσική αγορά. Εφιστάται όμως η προσοχή τόσο των Ελλήνων εξαγωγέων όσο και των ελληνικών εποπτικών αρχών, για την αυστηρή παρακολούθηση και τήρηση των εμπορικών σπάντερ και των ελέγχων στα υπολείμματα φυτοφαρμάκων, ώστε να μην βρεθούμε στη δυσάρεστη θέση για κάποια απαγόρευση από την πλευρά των ρωσικών αρχών. Είμαστε βέβαιοι ότι το ελληνικό εμπόριο θα αυξηθεί το μερίδιο της εξαγωγής προς τη συγκεκριμένη αγορά».

Ακόμη σύμφωνα με τα στοιχεία της Ρωσικής Στατιστικής Υπηρεσίας, τα τελευταία χρόνια οι ελληνικές φράουλες και τα ακτινίδια αυξάνουν τα ποσοστά τους στη ρωσική αγορά. Όμως το αρνητικό που εμφανίζεται φέτος στις εξαγωγές αυτών των προϊόντων είναι ότι δεν υπάρχει μια εναλλακτική αγορά, όπως αυτή της δυτικής Ευρώπης προκειμένου να ελαφρύνει την «πίεση» από την μεγάλη συγκομιδή και προσφορά. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να έχουν καταρρεύσει φέτος οι τιμές της φράουλας.

Σύμφωνα με την έκθεση της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Μόσχα, το μερίδιο των Ελληνικών εξαγωγών στη Ρωσία θεωρείται σχετικά χαμηλό κάτι που σύμφωνα με γνώμες εδώ εισαγωγέων οφείλεται κυρίως στο υψηλότερο κόστος των προϊόντων, την μικρή τεχνογνωσία σε νέες ποικιλίες και στην αδυναμία διασφάλισης ομαλής τροφοδοσίας που συνεπάγεται η πολυδιάσπαση του κλήρου στη χώρα μας και η αδυναμία αξιοποίησης οικονομικών κλίμακας. Υπό τη προ-

ϋπόθεση της βελτίωσης των ανωτέρω παραγόντων, θετικές εκτιμώνται οι προοπτικές που δύναται να έχουν στην αγορά της Ρωσίας, προϊόντα της χώρας μας όπως το ροδάκινο, οι φράουλες, δαμάσκηνα, ρόδια, ακτινίδια, σταφύλια, πορτοκάλια, λεμόνια, κεράσια, κ.ά.

Πορεία εξαγωγών και κατανάλωση

Για το 2011 η τάση που καταγράφουν οι εξαγωγές φρούτων (σε 4ψήφια ανάλυση) της χώρας μας προς τη Ρωσία στο διάστημα Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου εμφανίζονται ιδιαίτερα ενθαρρυντικές. Καταρχήν στο σύνολό τους οι εξαγωγές της χώρας μας προς τη Ρωσία στο εν λόγω διάστημα έχουν ήδη ξεπεράσει το σύνολο των εξαγωγών των αντίστοιχων προϊόντων της χώρας μας στο έτος, έχοντας φτάσει ήδη τα 64.140.165 Ευρώ. Παρουσιάζεται μια αύξηση των εξαγωγών εσπεριδοειδών. Επίσης εντυπωσιακή είναι η αύξηση κατά 341,5% των εξαγωγών νωπών σταφυλιών. Εξαιρετική τέλος και η επίδοση της χώρας μας στην βασική κατηγορία της φράουλας και του ακτινιδίου (+73,8%). Κατά την μελέτη των ανωτέρω στοιχείων, οφείλει να ληφθεί υπόψη, τυχόν στατιστική απόκλιση που προκαλεί η δυσκολία καταγραφής φορτίων που καταλήγουν στην Ρωσία περνώντας όμως πρώτα διαμέσου άλλων χωρών όπως η Μολδαβία και η Ουκρανία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα συνιστά το ροδάκινο και νεκταρίνι.

Τα τελευταία χρόνια η κατανάλωση φρέσκων φρούτων στη Ρωσία αυξήθηκε από 40 κιλά/ ανά έτος στα 71 κιλά/ ανά έτος περί-

που ανά άτομο. Η ποσότητα αυτή ωστόσο παραμένει μακράν χαμηλότερη από το προτεινόμενο άνω των 100 κιλών/ ανά έτος που είναι το διεθνές μέτρο. Η ανοδική αυτή πορεία αναμένεται να συνεχιστεί υποστηριζόμενη τόσο από την αύξηση των διαθέσιμων εισοδημάτων όσο και από την αυξανόμενη τάση προς την υγιεινή διατροφή. Οι μεγαλύτερες ποσότητες καταναλώνονται όπως είναι φυσικό το καλοκαίρι (60%) παρά το χειμώνα (40%).

Το λιμάνι της Αγ. Πετρούπολης αποτελεί την σημαντικότερη πύλη εισόδου των φρούτων στην Ρωσία και διαχειρίζεται περί το 75% των φορτίων. Το μεγαλύτερο μέρος της κατανάλωσης είναι συγκεντρωμένο στις δυτικές και κεντρικές περιοχές της χώρας. Το λιμάνι του Νοβοροσίσκ υποδέχεται κυρίως προϊόντα από την Αίγυπτο και την Τουρκία. Γενικά τα δίκτυα εισαγωγής/ διανομής διακρίνονται σε: α) οργανωμένα - δυτικού τύπου, β) σε παραδοσιακά δίκτυα ελεγχόμενα από συγκεκριμένες εθνοτικές ομάδες (κυρίως Αζέροι, Τατζίκι και Αρμένιοι) της χώρας, γ) σε εξειδικευμένους διανομείς με ευρωπαϊκές και διεθνείς διασυνδέσεις και δ) σε ένα πλήθος από μικρότερους διανομείς. (Εκτιμάται ότι, σιγά – σιγά θα επικρατήσει η πρώτη κατηγορία). Όσον αφορά στον εκτελωνισμό, αυτός δεν αναλαμβάνεται από τους ίδιους τους εισαγωγείς αλλά ανατίθεται συνήθως σε εξωτερικούς συνεργάτες. Η εισαγωγή επίσης λαμβάνει χώρα με προεξόφληση συνήθως έως και 50% του συνολικού ποσού σε τιμές FOB ή CIF. Οι εισαγωγείς αυτοί προμηθεύονται τα προϊόντα τους είτε απευθείας από το παραγωγό είτε μέσω διεθνών διακινητών όπως πχ η Dole και η Del Monde.

ΚΥΠΡΟΣ

Στο πρότυπο της ΑΟΖ Κύπρου

Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος - Κύπρου στα ενεργειακά θέματα υπεγράφη πρόσφατα.

Το σχετικό κείμενο προβλέπει: Η ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ της Κύπρου, εφεξής καλούμενη "ΡΑΕΚ", και Η ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ της Ελλάδας, εφεξής καλούμενη "ΡΑΕ",

- **ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗ** του σοβαρού ρόλου που οι δύο Αρχές καλούνται να διαδραματίσουν, τόσο στο πλαίσιο των αυξημένων απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συμμετοχή των Ρυθμιστικών Αρχών στην εφαρμογή των αποφάσεων της Ένωσης, όσο και των σημαντικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στα ενεργειακά πράγματα και την εν γένει οικονομία των δύο χωρών, αλλά και των θετικών, από την άλλη πλευρά, εξελίξεων μετά την εξεύρεση κοιτασμάτων φυσικού αερίου εντός της ΑΟΖ της Κύπρου,
- **ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ** ότι η συνεργασία μεταξύ όμορων Ρυθμιστικών Αρχών θα αποβεί προς αμοιβαίο όφελος των πολιτών των δύο χωρών, καθώς και ότι η έγκαιρη και

ουσιαστική ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων σε όλους τους τομείς της αρμοδιότητας τους συντελεί στην ολοκληρωμένη και αποτελεσματική λήψη σημαντικών ρυθμιστικών αποφάσεων,

• **ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ** ότι η προηγούμενη, στενή αλλά ανεπίσημη μέχρι σήμερα, συνεργασία μεταξύ των δυο Αρχών έχει ήδη επιφέρει τον απαραίτητο συντονισμό ενεργειών σε θέματα ενδιαφέροντος της κάθε πλευράς, και ειδικότερα στα διεθνή συλλογικά όργανα των Ρυθμιστικών Αρχών της Ευρώπης (ERGEG, CEER, ACER), αλλά και της Μεσογειακής Λεκάνης (MEDREG).

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ:

- Εδραίωση και ενίσχυση της υφιστάμενης συνεργασίας, με την ανάπτυξη ακόμη στενότερων σχέσεων και επαφών μεταξύ της ΡΑΕΚ και της ΡΑΕ.
- Προαγωγή των δραστηριοτήτων στον τομέα της Έρευνας, Ανάπτυξης και Εφαρμογών σε θέματα Ενέργειας με έμφαση στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, στην εξόρυξη, υγροποίηση, αεριοποίηση, αποθήκευση, μεταφορά και διανομή φυσικού αερίου, καθώς και στην παραγωγή και μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας.
- Αξιοποίηση των εμπειριών των δύο Αρχών προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας των δύο κρατών.
- Συνεχής βελτίωση των αντίστοιχων θεσμικών πλαισίων που καθορίζουν τις αρμοδιότητες, δράσεις και λειτουργίες των δύο Αρχών.

Τομείς Συνεργασίας

• Υποβολή ερευνητικών, τεχνολογικών και ρυθμιστικών προτάσεων σε Ευρωπαϊκά και διεθνή χρηματοδοτικά προγράμματα, για θέματα που αφορούν στις δραστηριότητες των δύο Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας.

• Ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε θέματα όπως ο Ανταγωνισμός στις Αγορές Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, ο Σχεδιασμός, η Βιωσιμότητα και η Αποδοτικότητα των Αγορών αυτών, καθώς και των συναφών επενδύσεων, η Επάρκεια, Ποιότητα, Αξιοπιστία και Ασφάλεια της παροχής ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, η Πρόσβαση στις Διασυνδέσεις, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, κ.ά.

• Συνεργασία σε θέματα που άπτονται των τομέων κοινοτικού δικαίου, εθνικού / κρατικού δικαίου, κανονισμών, κωδίκων, κανόνων, εντύπων, θεσμικών πλαισίων, κατάρτισης και συντήρησης μπρτών.

• Συνεργασία σε θέματα αγοράς, προμήθειας, ηλεκτρικών δικτύων και δικτύων φυσικού αερίου, περιφερειακής συνεργασίας, διεθνών διασυνδέσεων, διασυνοριακών υποδομών και εμπορίου, αδειοδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας, ασφάλειας εφοδιασμού και τιμολογήσεων ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

• Ανταλλαγή απόψεων σε θέματα που αφορούν την παρακολούθηση και τον έλεγχο των αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, σε θέματα που αφορούν ιδιαίτερα τους καταναλωτές, καθώς και σε θέματα εφαρμογής νέων τεχνολογιών, όπως τα ευφυή δίκτυα, η ευρείας κλίμακας εφαρμογή των ηλεκτρικών αυτοκινήτων, κ.ά.

• Ανάλυση προγραμματισμένων και συντονισμένων ενεργειών για την επίτευξη κοινών στόχων και την προώθηση κοινών θέσεων σε οργανωμένους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Μεσογειακής Λεκάνης, αλλά και σε άλλους Διεθνείς Φορείς, για θέματα στα οποία οι δύο Αρχές έχουν αρμοδιότητα.

• Ανταλλαγή προσωπικού, όπου είναι δυνατό, για την προσωρινή κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών και ειδικοτήτων.

• Συμμετοχή προσωπικού της ΡΑΕΚ και της ΡΑΕ σε εκατέρωθεν ενημερωτικά σεμινάρια.

• Εκατέρωθεν παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

**Στην Τράπεζα Πειραιώς πιστεύουμε
ότι οι οικονομικοί δείκτες
πρέπει να συμβαδίζουν και
με τους περιβαλλοντικούς δείκτες,
και το κάνουμε πράξη.**

Είμαστε η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα που επέλεξε να πιστοποιηθεί για όλα της τα καταστήματα (359) και τα κτήρια διοίκησης (24), συνολικού εμβαδού 187.831 m², κατά το Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS), το πιο απαιτητικό διεθνές περιβαλλοντικό πρότυπο.

Στην Τράπεζα Πειραιώς:

- Μειώσαμε την κατανάλωση χαρτιού κατά 30%
- Ανακυκλώσαμε τη μισή ποσότητα χαρτιού από αυτή που καταναλώσαμε
- Γλιτώσαμε 43.000 δέντρα χρησιμοποιώντας ανακυκλωμένο χαρτί
- Μειώσαμε κατά 13% την κατανάλωση μελανιών-toner
- Μειώσαμε τα επαγγελματικά ταξίδια με αεροπλάνο κατά 39%
- Αποφύγαμε περισσότερο από 5.000.000 κλμ. μετακινήσεων χάρη στην ηλεκτρονική εκπαίδευση (e-learning)
- Μειώσαμε την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ανά εργαζόμενο κατά 6,35%
- Μειώσαμε τις εκπομπές ρύπων CO₂ ανά εργαζόμενο κατά 4,55%

www.piraeusbank.gr

Επιστημονική
Εταιρεία
Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Αντιμέτωποι με την κρίση Πολιτική - Επιχειρήσεις - Εργαζόμενοι

Οδηγός βιώσιμης στρατηγικής για τους κοινωνικούς εταίρους

Sustainable Enterprise Programme

